

nederlandse wetenschappelijke vereniging
voor seksuologie

Visitatierapport NVVS 2021

Opleiding Post-hbo seksuologie

RINO	RINO groep Utrecht
Locatie	Utrecht
Hoofddocenten	drs. Maud Lazaroms
	drs. Anneke van Loevesijn
Code	SH
Van	Visitatiecommissie NVVS 2021
Onderwerp	Visitatierapport
Auteur	Mathieu Heemelaar, ambtelijk secretaris visitatiecommissie
Datum	18-07-21

1.	Inleiding	3
1.1	Visitatie 2021	3
1.2	Normen visitatie	3
1.3	Aanbevelingen en afspraken visitatie 2016	3
1.4	Samenstelling visitatiecommissie	4
1.5	Werkwijze	4
1.6	Verslaglegging.....	5
2.	Beschrijving en bevindingen	6
2.1	Doelgroep	6
2.2	Profiel van de opleiding	7
2.3	Docenten	8
2.4	Organisatorische criteria.....	9
2.5	Competentiegericht leren.....	10
2.6	Literatuur	11
2.7	Toetsing	11
2.8	Onderwijsevaluatie	13
2.9	Opleidingscommissie	13
3.	Overwegingen visitatiecommissie.....	15
3.1	Evaluatie aanbevelingen visitatie 2016.....	15
3.2	Sterke kanten opleiding	15
3.3	Aanbevelingen visitatie 2021	16
	3.3.1 Aanbevelingen voor opleiding, RINO en NVVS.....	16
	3.3.2 Aanbevelingen voor de opleiding	16
3.4	Conclusie.....	16
	Bronnen	17
	Bijlage 1: planning.....	17
	Bijlage 2: eindrendement.....	18
	Bijlage 3: beoordelingscriteria rollenspel.....	18

1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een algemene inleiding over procedure en proces van de visitatie 2021.

1.1 Visitatie 2021

Iedere vijf jaar visiteert de NVVS de seksuologie-opleidingen. In 2016 werden de opleidingen voor het laatst gevisiteerd. De basis voor de visitatie is gelegen in het Reglement visitatie van de NVVS. Onder visitatie van een opleiding seksuologie wordt verstaan: “een onderzoek naar de manier waarop en de omstandigheden waaronder de opleiding wordt uitgevoerd, op grond van vooraf vastgestelde normen”. “Doel van de visitatie is het beoordelen en bevorderen van de kwaliteit van het onderwijs, zowel inhoudelijk als onderwijskundig, als organisatorisch.”¹

1.2 Normen visitatie

- a. De inhoudelijke normen zijn in het reglement van de Kamer Onderwijs van de NVVS vastgelegd: de CESSO-competenties.
- b. De onderwijskundige en organisatorische criteria zijn nog *niet* vastgesteld door de NVVS. Dientengevolge is de opleiding in het voorbereidend schriftelijk traject van de visitatie gevraagd zelf te beschrijven wat de onderwijskundige en organisatorische criteria zijn voor de opleiding en worden zij daarop beoordeeld door de visitatiecommissie.
- c. Ten derde zijn de normen de aanbevelingen en afspraken van eerdere visitaties.

1.3 Aanbevelingen en afspraken visitatie 2016

In 2016 was Anneke van Loevesijn als hoofddocent betrokken bij de visitatie.

Als sterke punten noemde zij toen tijdens La Grande Finale en is te lezen in de rapportage:

- 🇳🇱 Veilige sfeer en goed leerklimaat binnen de opleiding dankzij multidisciplinaire samenstelling van de deelnemersgroep
- 🇳🇱 Een ELO waardoor opleiding nu blended aangeboden wordt. Er is daardoor een betere voorbereiding van de deelnemers: zij zitten beter in het materiaal. We zijn trots op onze blended learning!
- 🇳🇱 Multidisciplinaire samenstelling van de groep cursisten. Grote tevredenheid van de cursisten met de verworven vaardigheden en kennis.

Als aanbevelingen werden geformuleerd:

- A. Uitbreiden van ELO met mogelijkheid voor digitaal portfolio. Ook beter toepassen van discussieforum
- B. Meer gebruik maken van competentieprofiel zoals beschreven in het CESSO-rapport, m.n. verantwoording van de leertaken.
- C. Rendement van de rollenspelen te verhogen, misschien middels criterialijsten
- D. Vertaalslag maken van eindcasus naar competentie gericht toetsen. (Spigt, Demmenie en Sleebe, 2016).

¹ Reglement visitatie NVVS art. 2. Hierin wordt de Kamer Onderwijs belast met het vaststellen van de normen. Art. 1. Van het Reglement Kamer Onderwijs luidt: “1.1. Kwaliteitsborging voor opleidingen en (na)scholingsactiviteiten binnen de NVVS door middel van het opstellen van de eindtermen voor en het formuleren van inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische criteria waaraan de opleidingen en nascholingsopleidingen tot geregistreerd Seksuoloog NVVS, de Aantekening seksuologie NVVS en Consulent seksuele gezondheid NVVS moeten voldoen.”

1.4 Samenstelling visitatiecommissie

Voorzitter: Dr. Reinilde Melles, Klinisch Psycholoog BIG-Seksuoloog NVVS bij MUMC, Maastricht, supervisor NVVS, VGcT en FgzPt.

Lid: Drs. Marieke Reijmers, Gezondheidswetenschapper – Seksuoloog NVVS/Supervisor NVVS/ Master – psycholoog SKJ.

Bestuurders van RINO-Amsterdam en RINO-Utrecht zijn akkoord gegaan met de samenstelling van de commissie.

Ambtelijk secretaris: Mathieu Heemelaar, hogeschooldocent Haagse Hogeschool, auteur hbo-studieboeken over seksualiteit, hulpverlening en onderwijs, lid NVVS.

1.5 Werkwijze

Bij de opleiding SH is op basis van de duur van de opleiding (10 dagen) gekozen voor een compacte visitatie. Hierbij is geen visitatiedag met cursisten en gastdocenten belegd. Wel is er schriftelijk uitgebreid informatie uitgewisseld en heeft er een zoom-gesprek plaatsgevonden van 60 minuten met de hoofdopleiders, Maud Lazaroms en Anneke van Loevesijn. Door deze beperkingen is de VC niet in staat om alle kwaliteitscriteria van de opleiding te evalueren/ toetsen.

De ambtelijk secretaris ondersteunt het gehele proces en de procedure. Hij treedt daarbij op als onpartijdig procesbegeleider. Hij verzorgt de correspondentie, schrijft de conceptrapportages, verwerkt opmerkingen van opleidingen en leden van de visitatiecommissie en organiseert de verschillende onderdelen van de visitatieprocedure.

Na overeenstemming met de RINO-bestuurder is een planning voor de visitatie uitgewerkt door de ambtelijk secretaris (zie [Bijlage 1](#)). Bij de gehele procedure zijn de termijnen in het Reglement visitatie voor de verschillende stappen gerespecteerd. De reglementaire minimale termijnen tussen aankondigen visitatie bij opleiding en inleveren documentatie op basis van vragenlijsten waren kort. Waar gevraagd werd op verzoek soepel omgegaan met verschuiven inlevertermijnen. Het korte tijdsplan van de procedure is geëvalueerd met de opleidingsmanager. Geconcludeerd is dat de korte termijnen nergens hebben geleid tot kwaliteitsverlies van het visitatieproces. Waar gewenst werd in overleg flexibel omgegaan met deadlines. Wel wordt geadviseerd om de visitaties van de verschillende opleidingen in de toekomst meer te spreiden. De visitatiecommissie ondersteunt dit en geeft het mee als aanbeveling voor de volgende visitatie.

De ambtelijk secretaris heeft maart 2021 contact opgenomen met de hoofdopleider / contactpersoon. De datum van het visitatiegesprek is in overleg vastgesteld en een schriftelijke vragenlijst is voorgelegd aan de opleiding. Hierop heeft de opleiding uitgebreid schriftelijke informatie aangeleverd. Dit leidde tot enkele vragen om aanvullende informatie, die vervolgens ook weer schriftelijk zijn beantwoord. De opleiding heeft daarnaast een zelfevaluatie-rapport c.q. verbeterplan aangeleverd.

De Visitatiecommissie onderschrijft het vertrouwelijke karakter van de toegezonden informatie en heeft toegezegd dit discreet te hanteren. De Visitatiecommissie is ook reglementair verplicht² tot geheimhouding over zaken die niet in het rapport komen.

De Visitatiecommissie is zeer content met de tijdige, uitgebreide, complete aanlevering van schriftelijke informatie door de opleiding. Deze informatie bood een mooie basis voor het visitatiegesprek.

² Visitatiereglement: 4.3.3. De leden van de Visitatiecommissie, zijn buiten de rapportage, geheimhouding verplicht ten aanzien van feiten die hen tijdens de visitatie ter kennis komen.

De visitatiegesprekken zijn via een beveiligd Zoom- account gevoerd. De deelnemers zijn vooraf gevraagd door de opleiding akkoord te gaan met opname van het gesprek i.v.m. de rapportage. De opname is vertrouwelijk opgeslagen op de computer van de ambtelijk secretaris en *niet* in de *Cloud*. Alleen hoofddocenten en opleidingsmanager kunnen desgevraagd passages bekijken bij vragen n.a.v. de rapportage. De opnames worden direct na aanbidding van het definitieve visitatierapport vernietigd. Het bestuur ziet geen risico's op het schenden van de privacy, of het voldoen aan de AVG.

1.6 Verslaglegging

De Visitatiecommissie heeft het conceptrapport voorgelegd aan de hoofddocenten. Feitelijke onjuistheden zijn daarna gecorrigeerd. Vervolgens heeft de Kamer Onderwijs feedback gegeven die is verwerkt. Hierbij wordt het herziene verslag voorgelegd aan het bestuur van de NVVS. De Visitatiecommissie stelt vervolgens het rapport vast.

In het najaar wordt een bijeenkomst belegd met alle seksuologie-opleidingen. Hierin praat de Visitatiecommissie graag op grond van haar bevindingen door met de opleidingen over het seksuologieonderwijs. Over deze opzet van deze bijeenkomst wordt overleg gevoerd met de Kamer Onderwijs van de NVVS. De eerder aangekondigde bijeenkomst op 23 augustus 2021 gaat niet door.

De brieven van de Visitatiecommissie aan de opleiding, de planningsdocumenten en andere procedurele stukken worden gearchiveerd door de NVVS. Alle door de opleiding aangeleverde documentatie wordt *niet* gearchiveerd.

2. Beschrijving en bevindingen

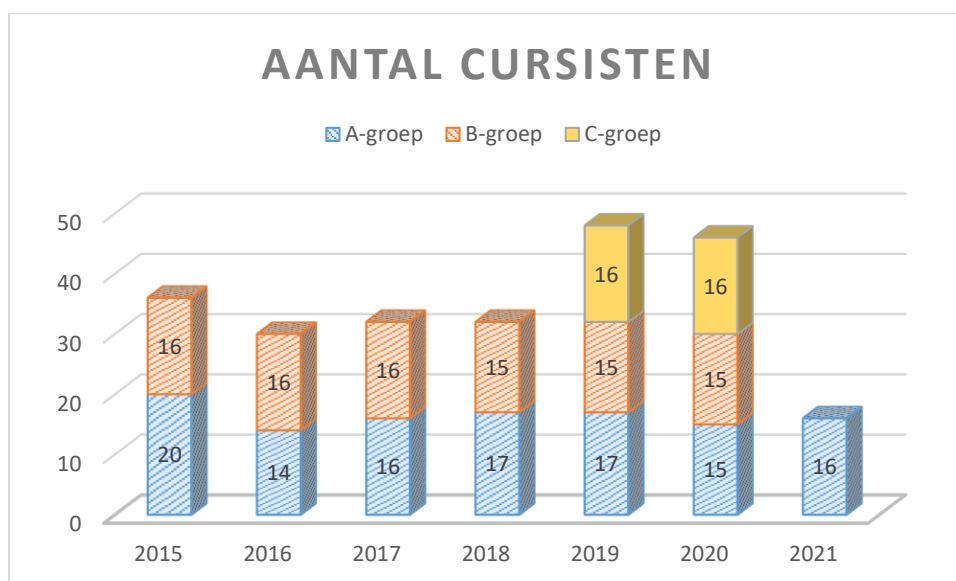
In dit hoofdstuk beschrijft de Visitatiecommissie de feiten over de opleiding (data, docenten, curriculum, visie e.d.). Tevens staan hier de bevindingen van de VC in hoofdlijnen op basis van de schriftelijke uitwisseling en de gesprekken.

2.1 Doelgroep

De doelgroep van de opleiding bestaat uit de volgende beroepsgroepen: Verpleegkundig specialist, Sociaal psychiatrisch verpleegkundige, Hbo-verpleegkundige, Sociaal pedagogisch hulpverlener, Bekkenfysiotherapeuten, haptotherapeuten en Maatschappelijk werker.

De opleiding omvat 10 lesdagen van 6 uur onderwijs.

Sinds 2015 verzorgt de opleiding twee cursussen per jaar voor gemiddeld 15 cursisten per opleiding. Vanaf 2019 is dit drie cursussen per jaar. De opleiding heeft sinds jaar en dag commercieel een sterke, groeiende positie.

In het gesprek met de hoofddocenten heeft de Visitatiecommissie stilgestaan bij de doelgroep van de opleiding. De Visitatiecommissie constateert dat artsen en andere academici niet deelnemen aan deze opleiding. Te denken valt aan urologen, huisartsen, jeugdartsen en (basis)psychologen.

In het Rapport Van Lunsen & Steinmann (2020)³ leest de Visitatiecommissie dat deze opleiding niet uitnodigt voor academici. Voor de goede orde: dit deel van de bespreking valt buiten de scope van de beoordeling van de huidige opleiding. Deze materie kan in het najaar besproken worden op een

³ Rapport Van Lunsen & Steinmann (2020): "Conclusie 10. Verandering naam "post-HBO-opleiding seksuologie" in "Opleiding Aantekening Seksuologie NVVS".

De indruk bestaat dat een substantieel deel van de mensen die aan de opleiding seksuologie bij één van de RINO's begint a priori niet voornemens is om aan de registratie-eisen voor registratie als seksuoloog-NVVS te voldoen en de seksuologie nooit de intentie heeft gehad om de seksuologie tot hoofdbestanddeel van hun beroepsuitoefening te maken. Deze professionals die vooral binnen de grenzen van hun eigen discipline meer aandacht zouden willen geven aan de vragen, zorgen en/of problemen rond seksueel functioneren van hun patiënten seksualiteit, zouden mogelijk meer kunnen hebben aan registratie in het register "aantekening" van de NVVS, die daar expliciet voor bedoeld is. Tot op heden bestaat daarvoor alleen de zogenaamde "Post hbo-opleiding seksuologie". De naamgeving van deze opleiding is om twee redenen een misnoemer. In de eerste plaats omdat de naam suggereert op te leiden tot seksuoloog en in de tweede plaats omdat de term post-hbo ertoe leidt dat zich voor deze opleiding nauwelijks academisch geschoolde (huis)artsen, medisch specialisten en GGZ- professionals aanmelden. De aanbeveling is dan ook om het voortaan de "Opleiding Aantekening Seksuologie NVVS" te noemen en waar nodig ook aantrekkelijk te maken voor academici."

bijeenkomst met hoofddocenten die belegd wordt door de Visitatiecommissie en de Kamer Onderwijs. Er lijkt een belang te liggen bij academici (niet-hbo'ers) voor een separate opleiding voor de Aantekening Seksuologie NVVS. Er zouden wellicht medisch specialisten kunnen zijn die deze kortdurende opleiding willen volgen om de Aantekening seksuologie te behalen en niet kiezen voor de 2-jarige opleiding omdat ze geen Seksuoloog NVVS willen worden. De Visitatiecommissie denkt ook aan de (basis)psychologen die zonder BIG niet in de opleiding tot seksuoloog meer komen en die ook niet het traject tot Consulent willen volgen wanneer ze als hulpverlener juist alleen het counselingsgedeelte willen ontwikkelen (module 1 van de 3 van de opleiding Consulent seksuele gezondheid). De Visitatiecommissie denkt dat er veel vraag is naar deze opleidingsvariant.

2.2 Profiel van de opleiding

☞ De opleiding realiseert zich dat er geïnvesteerd moet worden in verwachtingenmanagement. Men wil duidelijk communiceren waar deze opleiding toe opleidt en wat het uitgangspunt van deze opleiding is. Dit uitgangspunt willen de hoofddocenten ook consistent doorvoeren in de communicatie, in de inhoud, alsmede in de naamgeving van de opleiding. Bij de startbijeenkomst van de laatste twee cohorten heeft dit een rol gespeeld. Er is eerst een uitgebreid gesprek nodig met diverse NVVS-leden en de docenten over de naamgeving. De hoofddocenten hebben kennis genomen van de argumenten van Van Lunsen & Steinmann (2020) voor het voorstel over de toekomstige naam van de opleiding: "Opleiding Aantekening Seksuologie NVVS". De naam dient aansprekend te zijn en tegelijk de lading dekken. De hoofddocenten wijzen er op dat de Aantekening zeker niet het doel is van elke cursist.

Het thema positionering moet ook in het hele kader van het totale registratietraject worden gezien. De opleiding neemt zich het volgende voor: duidelijker positionering ten opzichte van de andere opleidingen (consulent seksuele gezondheid NVVS en opleiding tot seksuoloog NVVS) binnen het werkveld waarbij duidelijk wordt gemaakt dat het gaat om het verkrijgen van seksuologische deskundigheid die inzetbaar is binnen de eigen beroepsdiscipline. Het gaat hierbij om het signaleren en bespreekbaar maken van een seksueel probleem (en niet om het zelfstandig diagnosticeren en behandelen als seksuoloog). Dit is mede afhankelijk van de discipline: zo kan een bekkentherapeut een enkelvoudige erectiele dysfunctie behandelen mits zij onderdeel uitmaakt van een multidisciplinair team en in samenwerking met een seksuoloog NVVS. Een klacht wordt uitgevraagd en samen met de cliënt wordt een probleem verhelderd. Er wordt psycho-educatie gegeven en een cursist leert adequaat te verwijzen. Cursisten gaan na het volgen van deze opleiding niet als zelfstandig seksuologisch hulpverlener aan de slag. De toegepaste interventies beperken zich tot de eerste drie stappen van het PLISSIT model en dit is ook afhankelijk van de basiscompetenties.

De opleiding is ooit gestart door Marijke IJff als een counselings-opleiding. Op basis van het CESSO rapport in 2007 is de keuze gemaakt om de opleiding te verbreden. Hierdoor kon er minder verdieping zijn. Met deze verbreding is de verdieping verminderd.

Het niveau waarop de cursisten de competenties beheersen maar ook wat ze leren hangt samen met hun beroepsachtergrond. Zo leren bekkenfysiotherapeuten meer sociale aspecten en sociaal werkers meer over anatomie. Allen leren wel bio-psycho-sociaal denken. In het verwachtingsmanagement wordt duidelijk gemaakt dat de opleiding niet opleidt tot seksuoloog. Door de diversiteit van de cursisten lopen de verwachtingen en behoeften t.a.v. de doelstellingen uiteen. De hoofddocenten zijn duidelijk over de focus van de opleiding en onderhandelen hier niet over. Thema's kunnen worden aangepast aan bijvoorbeeld de actualiteit maar het uitgangspunt is niet flexibel.

Uit de wervingstekst op internet: “Je leert om seksuele problemen bespreekbaar te maken en te behandelen binnen het kader van je eigen beroep.”⁴

“Deze opleiding geeft je deskundigheid, vaardigheden en attitude die je nodig hebt om je cliënten goed te begeleiden op het terrein van seksualiteit.”

“Wat leer je:

Na afloop ben je in staat om:

- jouw eigen houding en visie t.a.v. aspecten van seksualiteit en de consequenties daarvan voor de hulpverlening te onderkennen en te verwoorden
- de invloed van cultuur en godsdienst op seksueel gedrag en seksuele beleving te onderkennen en te verwoorden
- elementaire feiten m.b.t. seksuele ontwikkeling, seksuele anatomie en fysiologie te benoemen
- aspecten van seksualiteit bespreekbaar te maken bij cliënten/patiënten en collega's
- de meest voorkomende problemen en vragen m.b.t. seksualiteit te omschrijven, alsmede de algemene achtergronden/oorzaken
- hulpverleningsmogelijkheden in Nederland voor mensen met vragen en problemen m.b.t. seksualiteit te benoemen
- bij enkele van de meest voorkomende seksuele problemen een kleine seksuologische anamnese uit te voeren en deze theoretisch te onderbouwen
- bij eenvoudige seksuele problematiek een probleemformulering en een plan van handelen op te zetten
- cliënten met seksuele problematiek, waar nodig, adequaat te verwijzen
- bij eenvoudige seksuele problematiek (delen van) het plan van handelen zelf uit te voeren”

De opleiding geeft aan: het behalen van de drie laatstgenoemde leerdoelen is mede afhankelijk van de aanwezige kennis en vaardigheid m.b.t. hulpverleningsmethoden aan het begin van de opleiding.

De VC adviseert om in de doelstellingen te benadrukken dat diagnostiek en behandeling *vanuit een biopsychosociaal model en in een multidisciplinair teamverband (inclusief een seksuoloog NVVS of Consulent seksuele gezondheid)* moet worden vormgegeven.

Wanneer behandelt de afgestudeerde cursist met Aantekening seksuologie zelf, wanneer verwijst hij door? Afhankelijk van het beroep van de cursist zie je grote verschillen in wat mensen met PLISSIT kunnen en wat niet. De Aantekening seksuologie wordt in de praktijk verschillend gebruikt. De Visitatiecommissie had na het gesprek en de schriftelijke communicatie nog geen helder beeld over het beleid hierin van de opleiding wat de te behalen competenties met counseling zijn. De Visitatiecommissie vindt dit trouwens begrijpelijk is gezien het compacte karakter van deze visitatie.

➡ Over de behandelcompetenties van de afgestudeerde cursist van de post-hbo opleiding dient meer duidelijkheid te komen door verdere gesprekken

De Visitatiecommissie komt graag tijdens het overleg in het najaar met de hoofddocenten, dat samen met de Kamer Onderwijs wordt georganiseerd terug op dit thema. In het kader van aanbod seksuologie-opleidingen is dit onduidelijk: de NVVS moet duidelijk krijgen welke opleidingen wenselijk zijn en geboden worden.

2.3 Docenten

Onderwijskundige criteria waarop de opleiding beoordeeld kan worden:

⁴ Zoals in dit rapport beschreven roept dit ook verwarring op en vraagt het om specifiek verwachtingenmanagement.

- Bekwaamheid van (hoofd)docenten
- (Hoofd)docenten die bij de opleiding worden betrokken hebben inhoudelijke vakkennis, ervaring in het werkveld en didactische bekwaamheid/zijn bekend met onderwijs geven. Docenten zijn geregistreerd bij de NVVS.

Hoofddocenten: Maud Lazaroms en Anneke van Loevesijn

Formatie: 78 docenturen, 15 hoofdopleidersuren, 12 acteur uren, 14 nakijkuren en 4 vergaderuren. De docenten worden voor elk lesuur betaald op basis van een uurtarief waarin 1 voorbereidingsuur is verdisconteerd. Er zijn ontwikkeluren voor nieuwe docenten, nieuwe hoofddocenten en nieuw onderwijs beschikbaar.

De hoofdopleiders ontvangen in totaal samen 15 hoofdopleidersuren, er wordt geëvalueerd of dit voldoende is. Daarnaast hebben de hoofdopleiders 14 nakijkuren voor het nakijken en beoordelen van toetsing. Maud Lazaroms heeft als nieuwe hoofddocent extra uren gekregen t.b.v. inwerken.

De (hoofd)docenten voldoen naar de mening van de Visitatiecommissie aan de gestelde eisen.

De Visitatiecommissie heeft in het visitatiegesprek een beter zicht gekregen op de samenwerking tussen docenten en hoofddocenten. De Visitatiecommissie en hoofddocenten zijn het eens over de gewenste constructie, dat er altijd 1 hoofddocent aanwezig is bij een les van een gastdocent. Dat zou een arts-hoofddocent bij een psycholoog-gastdocent kunnen zijn en vice versa. De aanwezigheid van een hoofddocent heeft sterke meerwaarde voor het bewaken van de rode lijn in het curriculum en voor de afstemming tussen hoofddocenten en gastdocenten. Dit was een paar jaar geleden altijd het geval maar is door omstandigheden niet gerealiseerd het afgelopen jaar. De RINO groep staat hier volgens de hoofddocenten achter. De Visitatiecommissie acht dit een *voorwaarde* om de kwaliteit van de opleiding goed te kunnen waarborgen.

2.4 Organisatorische criteria

Dit zijn de organisatorische criteria waarop de opleiding beoordeeld kan worden.

a Communicatie en samenwerking tussen (hoofd)docenten/ trainingsacteurs en medewerkers RINO Groep.

De hoofddocenten omschrijven dit in de rapportage als volgt.

Er zijn korte lijnen tussen de (hoofd)docenten onderling, de trainingsacteurs en de medewerkers van de RINO Groep. Voorafgaand aan elke onderwijsdag vindt er afstemming plaats tussen hoofddocent en de desbetreffende docent of trainingsacteur. De opleidingsmanager en de opleidingsmedewerkers van de RINO Groep zijn goed en laagdrempelig bereikbaar. Vanuit de RINO Groep worden voor docenten workshops aangeboden met elementen vanuit het onderwijs (bv. algemene didactische vaardigheden, omgaan met weerstand en lesgeven via ZOOM).

b Communicatie en samenwerking tussen opleiders ((hoofd)docenten/ trainingsacteurs en medewerkers RINO Groep) en cursisten.

De opleiding omschrijft dit in de rapportage als volgt:

Communicatie over de onderwijsdagen vindt voornamelijk plaats via de RINO-portal. Daarnaast zijn (hoofd)opleiders laagdrempelig (bv. via mail) te bereiken voor cursisten (o.a. in verband met procesbegeleiding/studieproblemen).

Tevens is er een groepsapp beschikbaar om informatie uit te wisselen tussen hoofddocenten en cursisten. De intentie van de groepsapp is dat cursisten elkaar informeren over actualiteiten, aanvullende informatie aanbieden etc. De hoofddocenten lezen mee en vullen aan maar het gaat daarbij niet om bijvoorbeeld verplichte literatuur. Ook gaat het niet om privacy gevoelige aspecten: er wordt geen casuïstiek ingebracht.

Ad a, b Tijdens deze compacte visitatie is dit punt beperkt aan de orde gekomen wegens tijdgebrek en omdat (ex)cursisten niet zijn gehoord. Wel zijn de onderwijsenquêtes die studenten hebben ingevuld uitgebreid bestudeerd. De VC is dientengevolge niet in staat om te evalueren hoe de organisatie/communicatie in de praktijk wordt vormgegeven.

De Visitatiecommissie geeft als aandachtspunt mee dat gebruik van een forum op ELO voordelen kan hebben boven een whatsapp groep, t.a.v. privacy en afgrenzing tussen werk/ privé; dit zijn belangrijke thema's. De Kamer Onderwijs wees de visitatiecommissie n.a.v. de conceptrapportage op het feit dat Zoom geen volledig veilig medium is door toegangsrechten van inlichtingendiensten onder Amerikaanse wetgeving. Ook aan het gebruik van Microsoft Teams kleven (technische) nadelen. Dit betreft algemene problematiek, aangezien Zoom door beide RINO's wordt gebruikt. De Visitatiecommissie zal dit adresseren in een algemene brief aan alle opleidingen en RINO's ter afsluiting van de Visitatie.

De Visitatiecommissie beoordeelt de organisatorische criteria in [2.8 Onderwijsevaluatie](#) en [2.9 Opleidingscommissie](#).

2.5 Competentiegericht leren

De competenties (volgens CanMeds) worden verdeeld in hoofdgroepen: seksuologisch handelen, communicatie, kennis en wetenschap, samenwerking, organisatie, maatschappelijk handelen en professionaliteit waarbij de eindtermen worden geformuleerd op verschillende niveaus van bekwaamheid. Voor de cursisten van deze opleiding geldt dat de verschillende thema's op bekwaamheidsniveau "know" (heeft kennis van, signaleert en verwijst) en "knows how" (heeft gedegen kennis van en/of handelt onder supervisie) liggen.

Elk van deze competenties wordt geïntegreerd in de onderwijsdagen. Tijdens de onderwijsdagen gaat het om een combinatie van vaardighedenonderwijs, attitudevorming en kennisoverdracht. Belangrijke gedragscriteria die zijn opgebouwd uit kennis, houding en vaardigheden staan tijdens de onderwijsdagen centraal.

De opleiding is tevreden met het onderwijsleermodel van competentiegericht leren. Het maakt goed duidelijk waaraan binnen de opleiding gewerkt moet worden en houdt de opleiding scherp op de lesinhoud. Het is effectief en efficiënt om een multidisciplinaire groep te laten leren waarbij er aandacht is voor kennis, attitude en vaardigheden.

Aanbeveling B van de visitatie 2016 luidde:

"Meer gebruik maken van competentieprofiel zoals beschreven in het CESSO-rapport, m.n. verantwoording van de leertaken."

De opleiding evalueerde dit als volgt in 2021.

De opleiding heeft meer gebruik gemaakt van het competentieprofiel met aandacht voor kennisoverdracht, attitudevorming en het leren van vaardigheden. Er is aandacht geweest voor integratie van competenties in de onderwijsdagen. Er is de afgelopen jaren bv. meer aandacht besteed aan de competentie samenwerking: er wordt binnen de opleiding samengewerkt met collega's die in dit geval medecursisten zijn. Er wordt meer in multidisciplinaire subgroepen geoefend; cursisten worden aangemoedigd om met andere disciplines subgroepjes te vormen. Het leerdoel kritisch leren reflecteren komt aan bod door tijdens de onderwijsdagen, wederom in een multidisciplinaire groep, recente berichtgeving uit de media kritisch onder de loep te nemen en hierover te discussiëren. Counselingsvaardigheden worden tijdens elke onderwijsdag geoefend en deze worden tegenwoordig

ook getoetst door middel van een rollenspel met een trainingsacteur op de toetsdag. Er is meer aandacht gekomen voor het competentieprofiel bij de huidige toetsen (MC toets en rollenspel).

Het blijft echter een aandachtspunt, het is een proces dat voortdurend in ontwikkeling is. De opleiding wil de competentieontwikkeling monitoren en evalueren hoe alle competenties geïntegreerd zijn in de onderwijsdagen en waar nodig het programma hierop bijstellen of aanscherpen.

Competentieprofielen zijn wel steeds beter uitgewerkt in het onderwijs, dit staat echter nog niet concreet genoeg op papier. Er zijn veranderingen bedacht en ingevoerd maar nog niet gedocumenteerd. Voornemen is om dat wel te doen na evaluatie van het betreffende cohort.

➡ De opleiding gaat de komende periode aandacht besteden aan het concretiseren van het competentieprofiel en de relatie tussen competentieprofielen en leerdoelen documenteren.

De opleiding richt het onderwijs zo in, dat er optimale multidisciplinaire uitwisseling is tussen de cursisten met een verschillende beroepsachtergrond. Op die manier kunnen cursisten optimaal profiteren van de diversiteit aan achtergronden. Binnen de verschillende kwaliteitsregisters hebben mensen ook weer een verschillende achtergrond of aandachtsgebied, bv. bekkenfysiotherapie, systeemtherapie. Ook zijn mensen gespecialiseerd in het werken met bepaalde doelgroepen, specifieke behandelmethoden en zijn er expertises zoals bv. gender.

De Visitatiecommissie vindt dit een sterk punt van de opleiding.

2.6 Literatuur

Aan de hand van een voorbeeld uit de lespraktijk en uit de onderwijsenquête is in de schriftelijke uitwisseling tussen opleiding en Visitatiecommissie ingegaan op vragen over de actualiteit van de onderwijsinhoud. Visitatiecommissie en hoofddocenten delen de opvatting dat het belangrijk is dat cursisten up to date informatie krijgen. De Visitatiecommissie heeft kennis genomen van actuele informatie en illustraties in de PowerPoints op de ELO.

De hoofddocenten zijn van mening dat de voorgeschreven, beschikbare basisliteratuur enigszins verouderd is. De opleiding werkt aan het stelselmatig updaten van achtergrondliteratuur bij de lessen. Na de les wordt de voorgeschreven literatuur daarbij aangevuld met actuele wetenschappelijke literatuur.

➡ De Visitatiecommissie adviseert alle ondersteunende literatuur gedurende het hele cohort toegankelijk voor alle cursisten op de portal te plaatsen. Het wordt dan een én-én model: de goede aspecten van de voorgeschreven literatuur aangevuld met actuele aanvullende literatuur. Ook hier speelt verwachtingsmanagement: ondersteunende literatuur over een deelonderwerp impliceert niet dat betreffende specifieke vaardigheden ook getraind kunnen worden in de lessen. Wel kunnen cursisten naar behoefte meer specifieke literatuur vinden.

2.7 Toetsing

Aanbeveling C van de Visitatie 2016 luidde: Rendement van de rollenspelen te verhogen, misschien middels criterialijsten.

Aanbeveling D van het visitatierapport 2016 luidde: Vertaalslag maken van eindcasus naar competentie gericht toetsen⁵.

Er is afsluitend een toets die bestaat uit twee onderdelen: kennistoets en rollenspel. Een casustoets is vervangen door een MC-toets. Het rollenspel is recent toegevoegd als toets. ➡ Dit kan nog verbeterd

⁵ NB Deze aanbeveling werd gegeven toen er nog geen rollenspeltoets was, het ging over de inzet van rollenspelen tijdens de lessen.

worden door dit ook aan te laten sluiten bij het uitgangspunt van de opleiding waarbij dus geoefend moet gaan worden met het signaleren en bespreekbaar maken van seksualiteit vanuit de eigen beroepsdiscipline.

Om het rendement van de rollenspelen te verhogen werkt de opleiding tegenwoordig met een [beoordelingslijst](#) (checklist) waarop diverse criteria staan die cursisten tijdens de onderwijsdagen kunnen gebruiken om elkaar van feedback te voorzien. Daarnaast wordt de beoordelingslijst door (in principe) twee hoofddocenten tijdens de toetsdag (rollenspel counselingsgesprek) gebruikt om de cursisten te beoordelen. Deze lijst wordt voorafgaand aan de toetsdag dus ook al met deelnemers besproken en gedeeld. Op de toetsdag wordt middels deze lijst een beoordeling gegeven en onderbouwd. Competenties worden getoetst middels een counselingsgesprek met een trainingsacteur waarbij counselingsvaardigheden aan bod komen. (Het gaat hierbij o.a. om het uitvragen van een seksuele klacht, het uitdragen van een biopsychosociale visie, het inzetten van counselingsvaardigheden, inzicht tonen in kennis van mogelijke interventies en indien nodig het adequaat doorverwijzen).

Om het rendement van de rollenspelen te verhogen worden deelvaardigheden afzonderlijk geoefend alvorens ze geïntegreerd worden. Zo wordt er eerst geoefend met de klachtverheldering alvorens over te gaan naar de probleemverkenning. Pas na de probleemverkenning wordt geoefend met psycho-educatie en enkele behandelinterventies. De cursist behoudt, met het oog op veiligheid, de regie door bv. zelf specifieke oefenpunten van de checklist te benoemen waarop gelet moet worden door de observator (medecursist) of beoordelaar (docent). Het streven is om tijdens de onderwijsdagen elke cursist (laagdrempelig) te laten oefenen. De les start met plenaire oefeningen en/of opwarmers om de (indien aanwezige) spanning te laten zakken. Er wordt geoefend om de feedback zo constructief en concreet mogelijk te geven.

De Visitatiecommissie constateert uit onderwijsevaluatie-enquêtes van cursisten een behoorlijke hoge lat c.q. spanning bij de rollenspeltoets, die overigens ook al speelde bij de oude casustoets. Schriftelijk en in het visitatiegesprek is stilgestaan bij de vraag of de cursisten voldoende gestructureerd hebben kunnen oefenen in gespreksvaardigheden. De hoofddocenten gaven aan hoe zij de cursisten in de lessen voorbereiden op de toetsen.

Er zijn een aantal voorbereidende opdrachten voorafgaand aan de lesdagen waaronder kennistoetsen en casuïstiek. Dit zijn toetsen die niet meetellen in het eindcijfer. Tijdens de lesdagen worden er een aantal niet selectieve toetsen gedaan in de vorm van rollenspelen. Ook hierbij spelen kennis, houding en vaardigheden een rol. Tijdens de lesdagen is er in ieder geval twee dagdelen een trainingsacteur aanwezig waarmee counselingsgesprekken geoefend worden. Het gaat hierbij in eerste instantie met name om klachtverheldering en probleemverkenning en later in de opleiding kan het hierbij ook gaan om het oefenen met psycho-educatie en interventies. Het streven is om tijdens deze oefenmomenten alle deelnemers een keer te laten oefenen. Daarnaast vinden er gedurende de lesdagen vaker oefenrollenspelen plaats in subgroepjes (zonder trainingsacteur). In de vorige uitvoering laat de opleiding een deelnemer uit de groep mee kijken bij het gesprek van een klasgenoot. Dit is laatste uitvoering is dit losgelaten. Wel denkt de opleiding dat het een meerwaarde kan hebben om andere deelnemers feedback te laten geven, maar dan niet als (doorslaggevende) beoordelaars. De beoordeling op de toetsdag ligt bij de (hoofd)docenten.

De Visitatiecommissie ontving het actuele document Beoordelingscriteria rollenspel ([bijlage](#)). Bij de Rollenspeltoets is de cesuur 6 van de 10 competenties minimaal aanwezig. Theoretisch kan het zo zijn dat een cursist die een hbo-opleiding Sociaal werk of Pedagogiek heeft gevolgd met criteria 1 t/m 6 de toets behaald op grond van beheersing van basale gespreksvaardigheden zonder toepassing

van seksuologische kennis.

➡ De Visitatiecommissie adviseert de criteria te herformuleren zodat het vaardigheden in het bespreken van *seksuele* problemen worden beoordeeld.

De kennistoets bestaat uit 50 multiple choice vragen. Minimaal 30 goede antwoorden voor een voldoende.

Er wordt op kennis getoetst hoe de deelnemers de toepassing van de theorie beheersen middels een multiple choice toets. Omdat dit (in ieder geval in de vorige en de huidige uitvoering) een open boek toets betreft gaat het er hier ook om dat de deelnemer weet waar de juiste kennis te vinden is (in een beperkte tijd) en laat zien theorie te kunnen toepassen zoals bv. bij de casuïstiekvragen. Tijdens de toets wordt o.a. up-to-date kennis over de biopsychosociale aspecten van seksueel functioneren, de belangrijkste oorzaken van seksuele problemen en determinanten van seksuele gezondheid getoetst.

➡ De opleiding heeft de aanbevelingen C en D gerealiseerd middels de rollenspeltoets en de kennistoets.

➡ De Visitatiecommissie adviseert de formulering van de beoordelingscriteria toe te spitsen op gespreksvoering over seksualiteit.

➡ Een uitgebreider draaiboek van de opleiding zou meer inzicht kunnen geven over de (voorbereiding op de) toets, ook aan cursisten.

2.8 Onderwijsevaluatie

De Visitatiecommissie leest veel mooie reflecties over uw opleiding. “Ik ben zeer gemotiveerd en voel me ook goed onderlegd om het werk aan te gaan.”

“Weet niet meer hoe de gastdocent over homoseksualiteit heette, wat een geweldige dag was dat. Deze man krijgt echt een 10. Zoveel geleerd. Zo goed lesgeven!”

Maar er zijn ook kritische geluiden, zowel voor als tijdens het Corona-tijdperk.

“Zou graag meer seksuologisch gesprekstrainingen willen volgen. Wordt wel geoefend, maar mag wat mij betreft wel meer. Misschien meer inbreng casuïstiek vanuit de leerlingen.”

“Deskundige gastsprekers bij bijeenkomsten ter ondersteuning aan de hoofddocent, bijvoorbeeld over parafilie.”

“Soms was het wat chaotisch (indeling van de lesdagen, lesmateriaal op de portal), maar ik heb daar zelf niet zoveel last van gehad.”

In het kader van de compacte visitatie hebben wij niet over deze positieve en kritische signalen kunnen doorpraten met cursisten. Er was ook onvoldoende tijd om casuïstiek met de hoofddocenten te bespreken.

➡ De Visitatiecommissie legt een verband met de Opleidingscommissie. Een gestructureerd kwaliteitssysteem acht de Visitatiecommissie noodzakelijk, juist nu jaarlijks drie cohorten de opleiding volgen.

2.9 Opleidingscommissie

In het Verbeterplan heeft de opleiding hierover geschreven:

In het verleden vond er met enige regelmaat een Opleidingscommissievergadering plaats. Door o.a. verschillende personele wisselingen is de opleiding hier tijdelijk mee gestopt. Vanaf 2020 zijn er weer twee keer per jaar opleidingscommissievergaderingen. Daarbij zijn beide hoofddocenten, de opleidingsmanager en de betrokken opleidingsmedewerker aanwezig. De opleiding ziet de introductie van een 2e hoofddocent als een goede aanleiding om deze overleggen verder een nieuw leven in te blazen. Er wordt verkend of het gezien de korte opleidingsduur ook haalbaar is om ook een

vertegenwoordiger van een opleidingsgroep uit te nodigen voor dit overleg. Voorheen heeft de opleiding dit niet gedaan omdat de opleiding slechts 20 weken bestrijkt en de bijdrage van de cursist in de Opleidingscommissie daarom nooit groter is dan 1 vergadering.

De Visitatiecommissie constateert dat de Opleidingscommissie de afgelopen jaren door omstandigheden niet optimaal heeft gefunctioneerd.

➡ De Visitatiecommissie adviseert u structureel verslagen te maken van de vergaderingen van de Opleidingscommissie en deze ook voor de transparantie op de portal te plaatsen.

➡ De Visitatiecommissie deelt graag haar opvatting met de opleiding: i.v.m. 360 gradenfeedback en een sluitend systeem van Plan Do Check Act lijkt het ons raadzaam toch cursistenvertegenwoordigers te laten participeren in de OC. Dit heeft als voordeel dat er structureel naar cursistenkritiek wordt gekeken en aanpassingen worden aangebracht in de leerroute.

➡ De Visitatiecommissie adviseert juist wel vertegenwoordigers uit de lopende cohorten deel te laten nemen aan de Opleidingscommissie. De korte opleidingsduur hoeft geen beperking te zijn. De vergaderingen kunnen zo gepland worden dat op het moment van de vergadering een cursist van cohort A de opleiding afrondt en een cursist van cohort B net aan de opleiding is begonnen. Hiermee kan de interactie en samenwerking tussen cursisten en docenten bevorderd worden en de systematische verbetering van de opleiding gestimuleerd worden. De Visitatiecommissie adviseert dit ook vast te leggen in het reglement Opleidingscommissie.

3. Overwegingen visitatiecommissie

Dit hoofdstuk biedt achtereenvolgens de evaluatie van de aanbevelingen van de vorige visitatie, de sterke kanten van de opleiding, de aanbevelingen van de visitatie 2021, de beoordeling van de kwaliteit aan de hand van inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische normen en een conclusie.

3.1 Evaluatie aanbevelingen visitatie 2016

Aanbeveling 2016	Resultaat	Aanbeveling 2021
a. Uitbreiden van ELO met mogelijkheid voor digitaal portfolio. Ook beter toepassen van discussieforum	ELO is sterk uitgebreid.	Neem op ELO ondersteunende literatuur op in aanvulling op de deels achterhaalde voorgeschreven literatuur.
b. Meer gebruik maken van competentieprofiel zoals beschreven in het CESSO-rapport, m.n. verantwoording van de leertaken.	De Visitatiecommissie concludeert dat u de afgelopen vijf jaar doelgericht en consequent aandacht heeft gegeven aan de verdere ontwikkeling van het competentieprofiel. Dit is een permanent proces bij de opleiding en blijft een speerpunt voor de verdere ontwikkeling van de opleiding. Wij achten het zinvol dat u de veranderingen in de leerdoelen documenteert en ook inzichtelijk maakt voor de cursisten. Zie ook Competentiegericht leren .	Permanent aandachtspunt. Documenteren in aangepaste leerdoelen (draaiboek en op ELO.)
c. Rendement van de rollenspelen te verhogen, misschien middels criterialijsten	Gerealiseerd	Herformuleer criterialijst zodat het over gespreksvoering over seksualiteit gaat
d. Vertaalslag maken van eindcasus naar competentie gericht toetsen.	Gerealiseerd	

3.2 Sterke kanten opleiding

- De opleiding heeft sinds jaar en dag een sterke, groeiende marktpositie en trekt veel hbo-plussers aan.
- De docenten voldoen allen aan de eisen die u aan hen stelt, zoals geregistreerd bij de NVVS. De hoofddocenten zijn betrokken, veel gastdocenten van statuus verzorgen een goed curriculum.
- De opleiding richt het onderwijs zo in, dat er optimale multidisciplinaire uitwisseling is tussen de cursisten met een verschillende beroepsachtergrond.

- De opleiding is sterk gericht op vaardigheidsontwikkeling en attitudevorming.
- De toetsing van de opleiding is sterk verbeterd en sluit aan op de competenties.

3.3 Aanbevelingen visitatie 2021

3.3.1 Aanbevelingen voor opleiding, RINO en NVVS

- Onderzoek de vraag naar een opleiding Aantekening seksuologie voor universitair opgeleide cursisten zonder BIG-registratie.
- Schep in overleg met verschillende betrokkenen bij de NVVS duidelijkheid over de naam van de opleiding. De Visitatiecommissie heeft een voorkeur voor *Opleiding Aantekening seksuologie NVVS*, eventueel met een subtitel die wervend en representatief is, maar waarin niet de indruk wordt gewekt dat de opleiding opleidt tot seksuoloog. De Kamer Onderwijs is van mening dat de gehanteerde naam van de opleiding verwarrend is en ondersteunt de aanbeveling van de Visitatiecommissie dat de naam moet luiden: *Opleiding Aantekening Seksuologie NVVS*.
- Onderzoek of bij een dergelijk korte opleiding de focus van de opleiding/ onderwerpen die aan bod komen meer kan worden beperkt en toegespitst.
- Vervang het gebruik van Whatsapp door een forum in de ELO.

3.3.2 Aanbevelingen voor de opleiding

- A. De opleiding realiseert zich dat er geïnvesteerd moet worden in verwachtingsmanagement.
- B. Organiseer dat er altijd 1 hoofddocent aanwezig is bij een les van een gastdocent. Bij voorkeur is dat een arts-hoofddocent bij een psycholoog-gastdocent en vice versa.
- C. Bied verwachtingsmanagement t.a.v. de (on)mogelijkheden in sexcounseling. Schep helderheid in de competenties van cursisten met de Aantekening bij sexcounseling in multidisciplinair teamverband in aanwezigheid van een seksuoloog NVVS of consulent seksuele gezondheid.
- D. Het competentieprofiel is permanent een aandachtspunt. De opleiding gaat de komende periode aandacht besteden aan het concretiseren van het competentieprofiel en de relatie tussen competentieprofielen en leerdoelen documenteren (draaiboek en op ELO).
- E. Plaats alle ondersteunende literatuur die aan bod komt tijdens de leerroute integraal op de portal. Het wordt dan een én-én model: de goede aspecten van de voorgeschreven literatuur aangevuld met actuele aanvullende literatuur.
- F. Herformuleer de criterialijst Rollenspeltoets zodat het over gespreksvoering over seksualiteit gaat.
- G. Een uitgebreider draaiboek van de opleiding zou meer inzicht kunnen geven over de (voorbereiding op de) toets, ook aan cursisten.
- H. Benoem 1 studentvertegenwoordiger per cohort in de Opleidingscommissie.

3.4 Conclusie

De Visitatiecommissie heeft een positief beeld van de opleiding. Er wordt goed onderwijs gegeven binnen de korte duur van de opleiding. De opleiding heeft een sterke marktpositie. Er is goed gewerkt aan de aanbevelingen van de visitatie 2016. De hoofddocenten zijn zeer betrokken en staan open voor verbetering van de opleiding.

De opleiding verwerft hiermee NVVS-accreditatie tot en met juni 2026.

Dr. Reinhilde Melles
 Drs. Marieke Reijmers
 Mathieu Heemelaar
 18-07-21

Certificaat wordt aangemaakt door NVVS en verzonden.

Bronnen

CESSO (2011). *Rapport CESSO Competentieprofielen. Eindtermen Opleiding tot Seksuoloog NVVS en Consulent Seksuele gezondheid NVVS*. Geraadpleegd van https://www.nvvs.info/images/Rapport_CESSO_en_Competentieprofiel_NVVS_Consulent_Seksuele_Gezondheid.pdf op 18-05-21.

Lunsen, R. van & Steinmann, R. (2020). *De Opleiding tot Seksuoloog NVVS. Onderzoek naar mogelijke integratie in de opleidingen Seksuologie van de voor registratie als Seksuoloog NVVS noodzakelijke werkervaring en naar optimalisering van de toetsing van te verwerven competenties zoals omschreven in het CESSO-rapport*. NVVS: interne publicatie.

Spigt, M., Demmenie, I. en Sleebe, A. (2016). *Serius licht. Visitatierapport NVVS*. NVVS: interne publicatie.

Bijlage 1: planning

Actie	SH: Post hbo seksuologie. Contactpersoon: Maud Lazaroms	Week	Wek en reglement
NVVS legt samenst.VC en begroting voor aan RINO-bestuur	woensdag 18 maart 2020	20-12	12
NVVS KO kondigt visitatie aan	woensdag 18 maart 2020	20-12	16
RINO-besturen besluiten over voordracht en begroting	maandag 1 maart 2021	21-9	10
VC stuurt voorstel planning en procedure aan opleidingen	vrijdag 5 maart 2021	9	8
VC stuurt vragenlijsten	maandag 8 maart 2021	9	8
VC overlegt met opleiding over datum visitatiedag	woensdag 10 maart 2021	10	8
Opleiding levert beantwoorde vragenlijsten in	maandag 12 april 2021	15	4
VC stelt eventueel nadere vragen	maandag 26 april 2021	16	
Opleiding levert def. beantwoording vragenlijst + namenlijst	maandag 10 mei 2021	18	
Opleiding levert zelfevaluatie rapport (Verbeterplan) in	maandag 17 mei 2021	18	4
VC bereidt visitatiegesprek voor (10.00-14.00u)	28/05/2021 intern 1		
VC levert lijst gespreksonderwerpen visitatiegesprek (RM MH)	woensdag 2 juni 2021		
Visitatiegesprek	do 10/06 9.00u-10.00u	23	0
VC: bespreking conceptrapport	vr 11/06/2021 tijdens intern 2	23	
VC levert concept visitatierapport aan opleiding	donderdag 17 juni 2021	24	4
Opleiding levert reactie op concept visitatierapport (voorstel)	woensdag 30 juni 2021	26	7
VC bespreking reactie opleiding op rapport	do 1/07/2021 tijdens intern 3	26	
VC levert visitatierapport aan Kamer Onderwijs NVVS	donderdag 1 juli 2021	26	9
KO Reactie	zondag 11 juli 2021	27	
VC / RM&MH bespreking reactie KO	maandag 12 juli 2021	28	
VC levert visitatierapport aan bestuur NVVS	maandag 12 juli 2021	28	12
Bestuur levert reactie aan VC	zaterdag 17 juli 2021	28	16
VC Bespreking reactie bestuur, vaststelling rapport	zondag 18 juli 2021	28	

Bijlage 2: eindrendement

Code	Cohort	Ingeschreven	Afgestudeerd
SH15A	15 januari – 19 juni 2015	20	20
SH15B	10 september 2015 – 4 februari 2016	16	16
SH16A	24 maart - 9 juni 2016	14	14
SH16B	15 september 2016 – 9 februari 2017	16	16
SH17A	19 januari – 1 juni 2017	16	16
SH17B	14 september 2017 – 8 februari 2018	16	16
SH18A	17 januari – 14 juni 2018	17	17
SH18B	12 september 2018 – 8 februari 2019	15	15
SH19A	17 januari – 7 juni 2019	17	17
SH19B	13 februari – 5 juli 2019	15	15
SH19C	13 september 2019 – 6 februari 2020	16	16
SH20A	16 januari – 12 juni 2020	15	15
SH20B	17 april – 13 november 2020	15	15
SH20C	10 september 2020 – 20 maart 2021	16	16
SH21A	15 januari – 4 juni 2021	16	

Bijlage 3: beoordelingscriteria rollenspel

De Visitatiecommissie ontving op verzoek het actuele document beoordelingscriteria rollenspel.

Toetsing

Naam:

Kennistoets:

Beoordeling Rollenspel:

	Aanwezig of goed	Redelijk	Matig	Afwezig of onvoldoende	Niet van toepassing
1. Kan gesprek structureren (incl. begin en einde)					
2. Stelt overwegend open vragen					
3. Samenvatten en checken/reflecteren : a. of hv de client begriipt b. of de client de hv begriipt					
4. Kan reflecteren op gevoel client					
5. Heeft een open houding; referentiekader client staat centraal					
6. Vraagt door					
7. Bevraagt de belangrijkste elementen van seksuele anamnese					
8. Laat biopsychosociale visie zien					
9. Plan van aanpak sluit aan bij werkhypothese van het probleem					
Beoordeling: 6 vd 10 minimaal voldoende					

Herkansing indien 1 of beide onvoldoende